

SENARAI PROJEK / PROGRAM PEMBAHARUAN DAN PENAMBAHBAIKAN BAGI TAHUN 2012-2013 DI BAWAH KEMENTERIAN KESIHATAN						
	Tajuk	Fokus WPA 21			Rasional / Objektif	Keterangan Ringkas
		Dasar	Struktur Organisasi	Pelakuan Organisasi		
KEMENTERIAN KESIHATAN						
1	Pindaan ke Skim Perkhidmatan Kejururawatan Baru		✓		Untuk perkembangan kerjaya kejururawatan selaras dengan perkembangan profesion bidang kejururawatan.	Skim Perkhidmatan Kejururawatan Baru mula berkuatkuasa pada 29 Mei 2013
2	Karnival Kerjaya Kementerian Kesihatan			✓	Untuk memberi maklumat yang relevan kepada orang ramai, terutama penuntut-penuntut mengenai kerjaya di dalam bidang penjagaan kesihatan	Diadakan pada setiap 2 tahun dianjurkan oleh kementerian kesihatan dengan memperkenalkan semua bidang kerjaya dalam penjagaan kesihatan, serta menjemput pelbagai institusi pendidikan yang lain termasuk Kementerian Pendidikan, Institut Sains Kesihatan, UBD dan ITB. Karnival telah diadakan pada 7 Feb - 12 Feb 2012
3	Peningkatan Perkembangan Kapasiti			✓	Untuk meningkatkan perkembangan kapasiti tenaga manusia melalui latihan-latihan dalam dan luar negara.	Kementerian Kesihatan sentiasa mengutamakan dan menyokong bagi pegawai dan kakitangan untuk menghadiri / mengikuti kursus latihan dalam dan luar negara, yang bersesuaian dengan keperluan Jabatan / Bahagian masing-masing dalam usaha mempertingkatkan kemahiran bagi meningkatkan kualiti perkhidmatan.
4	Meneliti / Mengumpul Dasar-Dasar Kementerian Kesihatan	✓			Untuk mengemaskinikan dan menyelaraskan dasar-dasar yang sedia ada bagi memenuhi keperluan semasa	i) Penelitian semula / Pengemaskinian Skim Pembayaran Perkhidmatan Perubatan ii) Memperkenalkan Pelan Perlindungan Kesihatan bagi Pegawai dan Kakitangan Perkhidmatan Perubatan Kecemasan dan Ambulans (EMAS) mulai Disember 2013. iii) Skim Perlindungan Kesihatan kepada pekerja-pekerja asing iv) Pengumpulan dasar - dasar kesihatan meliputi pentadbiran dan pengurusan, kesihatan awam, perubatan, perkhidmatan kesihatan asasi, pergigian, renal, makmal, dasar-dasar antarabangsa dan promosi kesihatan.
5	Meningkatkan kualiti statistik / maklumat kesihatan		✓		Untuk menghasilkan data serta maklumat kesihatan yang lebih tepat, reliable dan tepat pada masanya.	i) Penerbitan Laporan Statistik / Maklumat Kesihatan: Vital and Mortality Report / Annual Health Statistics Report / Laporan Profail Negara Brunei Darussalam yang dihadapkan kepada WHO. ii) Penelitian semula prosedur laporan kematian di hospital-hospital melalui inisiatif pengemaskinian Borang Medical Certificate of The Cause of Death dan Borang Post Mortem Examination Certificate yang diwartakan dibawah Births and Deaths Registration Rules 1957 dan Akta Pendaftaran Beranak dan Mati Penggal 79 di bawah Seksyen 25 (1). iii) Penelitian semula dan pemberian ke atas proses pengesahan penyebab kematian bagi kematian - kematian di luar hospital (Non-Hospital Deaths) dengan memperkenalkan Verbal Autopsy bagi membantu mendapatkan maklumat tambahan untuk mengenalpasti penyebab kematian yang lebih tepat.

6	Meperbaiki proses pengendalian aduan	✓		Untuk memastikan aduan-aduan dikendalikan dengan lebih efisien dan berkualiti Meneliti semula prosedur - prosedur dalam pengendalian aduan-aduan, dengan mengurangkan proses-proses yang tidak diperlukan Mengukuhkan penggunaan sistem tracking bagi aduan yang diterima atau melalui media sosial Meningkatkan kualiti laporan dengan memuatkan data yang lebih terperinci, termasuk tempoh masa menangani aduan mengikut kategori yang telah dikenalpasti	
7	Program Pengiktirafan Anugerah Pusat-Pusat Kesihatan / Klinik - Klinik Kesihatan / Klinik - Klinik Perubatan Pakar / Wad-Wad Hospital		✓	Untuk persediaan ke arah pencapaian pengiktirafan bertaraf antarabangsa, seperti Joint comission Internatioan (JCI), ISO Certification dan sebagainya; Mengenalpasti tahap penyampaian perkhidmatan dan infrastruktur mengikut piawaian yang telah disediakan, dan; memberikan penghargaan kepada pegawai dan kakitangan dalam memberikan perkhidmatan yang cemerlang.	Program ini diadakan setiap 2 tahun dan dianjurkan oleh Kementerian Kesihatan buat pertama kalinya pada tahun 2012. Telah dilaksanakan pada bulan Julai hingga Oktober 2012 di 16 buah pusat kesihatan, 18 buah klinik kesihatan, 56 buah klinik pakar perubatan dan 4 buah perkhidmatan pakar di seluruh negara Penganugerahaan juga telah diberikan pada 17 November 2012
8	Inisiatif Peningkatan Kualiti Perkhidmatan		✓	Berdasarkan objektif Anugerah Cemerlang Perkhidmatan Awam (ACPA) Negara Brunei Darussalam	Dalam Usaha Kementerian Kesihatan meningkatkan kualiti penyampaian perkhidmatannya, Kementerian ini menggalakkan penyertaan dan seterusnya mengenalpasti dan menyelaras mana-mana projek Jabatan / Perkhidmatan yang berpotensi untuk dihadapkan.
9	18th Meeting of the ASEAN Consultative Committee for Standards and Quality (ACCSQ) Traditional Medicines and Health Supplement Product Working Group (TMHSPWG)	✓		Untuk membincangkan dan berkongsi maklumat mengenai perkembangan kerjasama dalam : 1) Menghormati / menyelaraskan keperluan teknikal bagi penempatan Ubat Tradisional dan Produk Tambahan Kesihatan di rantai ASEAN dan mengurangkan rintangan perdagangan pengawalan produk tersebut di pasaran ASEAN; dan 2) Menghasilkan 'ASEAN Model on regulatory framework' bagi penempatan ubat tradisional dan produk tambahan esihatan di pasaran ASEAN; Ianya juga diadakan untuk membincangkan isu-isu lain yang berbagit dari mesyuarat ke-17 TMHSPWG.	Menjadi Tuan Rumah kepada 18th Meeting of the ASEAN Consultative Committee for standards and quality (ACCSQ) Traditional Medicines and Health Supplement Product Working Group (TMHSPWG), 12-16 November 2012, Bandar Seri Begawan
10	6th Bilateral Meeting Between Brunei Darussalam and Malaysia	✓		Untuk membincangkan dan berkongsi maklumat mengenai perkembangan kerjasama dan isu-isu kesihatan dua hala khususnya 9 sektor kerjasama yang telah dimeterai dalam MOU	Kementerian kesihatan menjadi tuan rumah kepada Bilateral Meeting Between Brunei Darussalam and Malaysia setiap 2 tahun sekali, telah diadakan pada 26 Jun 2012 di Negara Brunei Darussalam

11	Projek Pelan Induk Sistem dan Infrastruktur Kesihatan	✓		<p>Untuk menghasilkan pelan induk komprehensif yang dapat dijadikan peta jalan yang signifikan untuk dijadikan sebagai panduan perancangan dan pelaksanaan pelan-pelan tindakan, strategi sistem dan perkhidmatan penjagaan kesihatan termasuk pembangunan infrastruktur kesihatan seluruh negara</p> <p>Untuk menyumbang kepada pengukuhan sistem penjagaan kesihatan yang lebih berkualiti, efisien, bersistematis, kos efektif dan berdaya tahan yang berasaskan kepada evidence based</p>	<p>Pelan induk sistem dan infrastruktur kesihatan bagi Negara Brunei Darussalam telah mula dilaksanakan pada bulan oktober 2012 dengan melantik the Innova Group(USA) sebagai konsultan bagi penyedian Pelan Induk Tersebut.</p> <p>Berikut adalah keterangan ringas mengenai usaha-usaha yang telah diungkapayakan bagi penyediaan pelan induk:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Pengumpulan data bagi memenuhi data request 2) Jerayawara Projek di daerah-daerah seluruh negara. 3) Visioning sessions bagi jawatankuasa Eksekutif, Jawatankuasa Pandu dan Jawatankuasa Teknikan Projek. 4) Sesi -sesi temubual dengan stakeholders bagi fasa sector analysis, sebanyak lebih 200 sesi temubual diselaraskan dengan melibatkan stakeholders dari dalam dan luar kementerian kesihatan bagi semua komponen sistem kesihatan. 5) Brunei Darussalam Health System Survey yang diselaraskan bersama Research Triangles Institute (RTI), USA (pihak Konsultan), dan Pusat Kajian Strategik dan Dasar (CSPS) Brunei 6) Facility condition assessment di setiap kemudahan kesihatan klinik-klinik awam dan swasta 7) Bengkel ketua-ketua jabatan kementerian kesihatan bagi membincangkan inisiatif-inisiatif yang dikenalpasti dibawah projek plan induk sistem dan infrastruktur kesihatan (5 komponen sistem kesihatan), Negara Brunei Darussalam. 8) Bengkel ketua-ketua Jabatan Kementerian Kesihatan bagi persediaan infrastruktur memenuhi pelaksanaan inisiatif-inisiatif yang dikenalpasti dibawah projek plan induk sistem dan infrastruktur kesihatan, Negara Brunei Darussalam.
12	Projek BAIK	✓		Mengenalpasti perkakas - perkakas perubatan yang memerlukan penggantian dan penaiktarafan dalam mendokong perkhidmatan yang berkualiti cemerlang	Projek BAIK adalah merangkumi penggantian dan penaiktaraf ke atas perkakas-perkakas perubatan bagi setiap fasiliti perubatan dan kesihatan
13	Peningkatan nisbah kakitangan bagi sebuah komputer (1.5:1)	✓		Selaku warga perkhidmatan awam, penggunaan emel kerajaan adalah dimestikan bagi memastikan info-komunikasi yang selamat dan efisen.	<ol style="list-style-type: none"> 1) Meningkatkan jumlah komputer bagi setiap warga kementerian kesihatan yang layak 2) Jerayawara kepada warga kementerian kesihatan mengenai penggunaan emel kerajaan 3) Peningkatan laman web kementerian kesihatan 4) Picture Archiving Communication System (PACS)

PROJEK Bru-HIMS					
14	Bru-HIMS change agents	✓		<p>1) Doctors and nurses can access to patient's files notes and test results faster</p> <p>2) Improves patient care and minimise duplication of test orders</p> <p>3) This will eliminate misplaced or missing notes are avoided</p> <p>4) Ability to access all files and notes of inpatients transferred from other locations. Previously patient clinical notes (manual) are only photocopied in parts only</p> <p>5) Ability to access all files and notes of patients and stocks inventory, within facility and across country</p> <p>6) Solve the previously encountered problems with illegible handwriting, hence reduce request errors. Therefore orders are better documented and are more concise.</p> <p>7) Improve productivity and efficiency. Example; medication ordering and administration are better managed, ease of availability of patients clinical details and other investigation results online, facilitates monitoring/tracking of stock movement.</p> <p>8) Admission process is way better, no need to write patients detail repeatedly (less duplicate writing); less paperwork such as filling forms</p> <p>9) Ease of availability of patient's clinical details and other investigations result online. Improve diagnosis and efficiency of service.</p> <p>10) Patient's don't have to wait for the paper report. Finalises radiology report is made immediately available to the referring doctors online.</p> <p>11) Facilitates monitoring / tracking of stock movement or ordering status until the stock is received</p> <p>12) Can reduce problem of expired items unused hence, wastage as the system helps us issue using FEFO concept.</p>	<p>1) Lantikan Bru-HIMS change agents yang berperanan untuk membantu dalam aktiviti-aktiviti pengurusan keatas perubahan termasuk:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Memahami matlamat perubahan • Memaklumkan pegawai dan kakitangan mengenai perubahan • Menyeru pegawai dan kakitangan untuk menyokong perubahan • Memberikan maklumat kepada orang awam mengenai perubahan proses dan matlamatnya <p>2) Jerayawara ke hospital-hospital dan pusat kesihatan diadakan pada 1 februari dan 2 mei 2012</p> <p>3) Kajiselidik mengenai kesediaan Bru-HIMS</p>
15	Simposium Bru-HIMS		✓	Sebagai persediaan bagi pengguna-pengguna utama Bru-HIMS untuk meningkatkan kemahiran teknikal dalam mendokong perkhidmatan yang cemerlang	<p>Bru-HIMS key users telah dikenalpasti dan diberi latihan pada 5 Jun 2012 oleh pakar perunding daripada Malaysia dan Australia</p> <p>Latihan ini bukan saja berpusat di Kementerian Kesihatan malahan latihan on-site juga diadakan di hospital-hospital .</p>
16	Publisiti kepada orang ramai		✓	Untuk memberi rakan kepada orang ramai mengenai penggunaan Bru-HIMS.	<p>Aktiviti-aktiviti pemberian kepada orang ramai yang telah dilaksanakan adalah termasuk:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Pameran pada majlis pelancaran RKN 10 diadakan pada April 2012. 2) Taklimat awam sempena Pameran pada majlis Pelancaran RKN 10 pada April 2012 3) 35 minit video Bru-HIMS 4) E-Newsletter dalam laman web - keluaran 1 hingga 5 5) Pameran dalam Majlis Ilmu 6) Keberangkatan DPMM menyaksikan Sistem Bru-HIMS di Hospital PMI 7) Menyediakan emel bagi perhubungan berkaitan Bru-HIMS pada bru-hims@moh.gov.bn
17	Pembaikan ke atas perkhidmatan-perkhidmatan pemeliharaan yang memerlukan kepakaran, melalui out-sourcing	✓		Untuk memperbaiki / mempercepatkan proses pemeliharaan yang memerlukan kepakaran	Out-sourcing bagi perkhidmatan-perkhidmatan pemeliharaan yang memerlukan kepakaran telah wujud semenjak tahun 1990 an, tetapi terhad kepada sebahagian perkhidmatan sahaja. Memandangkan peningkatan permintaan / keperluan pengguna, serta kebaikan yang diperolehi melalui out-sourcing, maka perkara ini dikembangkan bagi perkhidmatan - perkhidmatan lain yang memerlukan kepakaran.

PUSAT PROMOSI KESIHATAN					
18	Mengadakan Program Rintis Cara Hidup Sihat di Tempat Kerja (WHLP) - Program AFIAH	✓		<ul style="list-style-type: none"> Program Promosi Kesihatan di Tempat Kerja ini (Program AFIAH Kementerian Kesihatan) adalah sejajar dengan objektif strategik visi 2035 'Warga yang Mengamalkan dan Membudayakan Cara Hidup Sihat' serta usaha melaksanakan objektif-objektif pelan tindakan kebangsaan BruMAP-NCD 2013-2018. Mewujudkan program promosi kesihatan dan amalan cara hidup sihat di tempat kerja. Objektif: Untuk memperkasa Kakitangan Kementerian Kesihatan membudayakan amalan cara hidup sihat dalam dan di luar tempat kerja mereka. 	Program disasarkan kepada kakitangan ibu pejabat Kementerian Kesihatan dan bangunan sekitar.
19	Mewujudkan Program Rintis Klinik Cara Hidup Sihat (KCHS) di Sungai Liang	✓		<ul style="list-style-type: none"> Rasional: Oleh kerana Program Klinik Cara Hidup Sihat (KCHS) yang dikendalikan oleh Pusat Promosi Kesihatan hanya terhad kepada penduduk Daerah Bandar Sero Begawan sahaja, pihak Kementerian Kesihatan melalui Pusat Promosi Kesihatan telah mencadangkan untuk program ini dilaratkan ke daerah-daerah lain. Pada tahun 2012, Klinik cara Hidup Sihat Pusat Promosi Kesihatan telah berkerjasama dengan Pusat Kesihatan Sg Liang bagi menubuhkan program yang sama. Dengan tertubuhnya program ini, ianya membantu meluaskan skop litupan sokongan bagi individu - individu obes yang berada di daerah berkenaan. Objektif: Untuk menubuhkan Klinik Cara Hidup Sihat di Sg Liang dan membantu klien yang obes mengurangkan dalam 5% - 10% daripada berat nereka dalam tempoh 3 bulan 	<ul style="list-style-type: none"> Program Klinik Cara Hidup Sihat adalah sebuah program yang ditubuhkan bertujuan untuk membantu individu-individu yang mempunyai berat badan berlebihan (obesity) mengurangkan berat badan selama 10 minggu. Program ini dikendalikan oleh sekumpulan profesional kesihatan yang terdiri pegawai-pegawai perubatan, pegawai permakanan, pegawai psikologi, pegawai sukan, kaunselor agaman dan jururawat. Kriteria Penyertaan Program: <ol style="list-style-type: none"> mempunya BMI $30\text{kg}/\text{m}^2$ ke atas Berumur ≥ 18 tahun keatas Mempunyai kesihatan yang baik dan mendapat kebenaran doctor untuk melakukan kegiatan fizikal intensif Berkomitmen untuk menghadiri sesi yang telah diaturkan 2 kali seminggu sepanjang program. Komponen-Komponen Rangkakerja KCHS <ol style="list-style-type: none"> Pendidikan dan informasi Kesihatan (Taklimat Permakahan, Bahan IEC, Demo masakan) Konsultasi dan kaunseling Kegiatan fizikal senaman Pemeriksaan darah.
20	Menubuhkan active adolescent clinic (AAC) di kalangan remaja yang obes (berumur 13-15 tahun) dengan kerjasama Klinik Obesiti, Hospital RIPAS & Perkhidmatan Kesihatan Sekolah	✓		<ul style="list-style-type: none"> Untuk menggalakkan pengurangan berat badan sekurang-kurangnya 10% daripada jumlah berat badan dalam masa 1 tahun. Memberi kesedaran dan pengetahuan kepada klien mengenai permakanan sihat dan kepentingan bergiat aktif pada akhir program 	Sebuah program multidisiplinari (melalui sistem rujukan referral) terdiri daripada doktor , pegawai permakanan, psikologis dan pegawai sukan.
21	Program Tobacco - Free 4 Life	✓		<ul style="list-style-type: none"> Mengurangkan kadar penggunaan rokok di kalangan orang dewasa dari 17% ke 12% pada tahun 2018 Mengurangkan kadar pendedahan kepada asap rokok bagi kanak-kanak di bawah 5 tahun Mengawal dan mencegah penggunaan merokok di kalangan remaja Meningkatkan kesedaran orang awam tentang tembakau dan bahaya rokok 	program ini diadakan pada bermula dari mac 2013 di bawah pusat promosi kesihatan kementerian kesihatan dan dijalankan oleh seorang pegawai perubatan kanan dan seorang jururawat
22	Melaratkan klinik berhenti merokok		✓	<ul style="list-style-type: none"> Memperluaskan dan melaraskan perkhidmatan klinik berhenti merokok ke pusat-pusat dan hospital-hospital kerajaan Meningkatkan peratus klien yang mendaftar ke klinik berhenti merokok meningkatkan peratus klien yang berjaya berhenti merokok. 	<ul style="list-style-type: none"> Bengkel latihan kaunseling berhenti merokok telah diadakan bagi profesional-profesional kesihatan dan kaunselor yang berkaitan bagi menambah bilangan kaunselor berhenti merokok yang boleh memberikan perkhidmatan klinik berhenti merokok di pusat pusat kesihatan dan hospital-hospital kerajaan sepanjang tahun 2013.

23	Quitline	✓		<ul style="list-style-type: none"> ● Memberikan perkhidmatan kaunseling dan sokongan berhenti merokok melalui talian ● Mendorong perokok untuk berhenti merokok dengan adanya kaedah perkhidmatan menggunakan telefon. ● Memudah cara setiap panggilan Quitline kepada Klinik Berhenti Merokok bagi terapi yang lebih intensif. ● Mondokong dan membantu bekas perokok dari berlakunya relaps setelah berjaya berhenti merokok. ● Mensosialisasikan talian quitline ● Melindungi orang - orang yang tidak merokok dari asap rokok melalui pendidikan dan pendokongan secara bertelefon. 	Quitline ditubuhkan untuk membolehkan dan memperkasa perokok-perokok untuk menjalani hidup tanpa merokok dengan adanya perkhidmatan kauseling dan pendidikan secara bertelefon
24	Mengemaskinikan garispanduan berhenti merokok	✓		<ul style="list-style-type: none"> ● Menerbitkan satu garispanduan berhenti merokok bagi profesional - profesional kesihatan dan diari / buku panduan berhenti merokok bagi perokok - perokok. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Garispanduan berhenti merokok bagi profesional kesihatan ini dharap digunakan oleh profesional kesihatan bagi membantu perokok-perokok untuk berhenti merokok. Manakala diari/buku panduan berhenti merokok bagi perokok - perokok diharap dapat membantu perokok-perokok berhenti merokok melalui tips yang disebutkan didalam buku tersebut.
25	Mengumpul dan mengkaji semula dasar-dasar yang sedia ada yang berkaitan dengan pemakanan di Negara Brunei Darussalam	✓		<p>Rasional:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Mendokong wawasan 2035 dan Visi Kementerian Kesihatan ' Bersama ke Arah Warga Sihat'; 2) Memperkuatkukan dasar-dasar pemakanan sihat di Negara Brunei Darussalam berpandukan kepada 'Brunei Darussalam national Multisectoral Action Plan on Prevention and Control of Noncommunicable Disease 2013-2018 and 'Health Promotion Blueprint 2011-2015' <p>Objektif:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Meningkatkan pengetahuan, kefahaman dan kesedaran orang ramai mengenai dasar - dasar pemakanan yang ada di Negara Brunei Darussalam; 2) Mengkaji semula dasar-dasar pemakanan yang sedia ada bagi memantapkan lagi program pemakanan sihat di Negara Brunei Darussalam 	<ul style="list-style-type: none"> ● Pengumpulan dasar-dasar pemakanan yang sedia ada di Negara Brunei Darussalam adalah sebagai rujukan dalam menjalankan Program Pemakanan Sihat di Negara ini. ● Pengumpulan dan pengkajian semula dasar-dasar pemakanan juga dapat meningkatkan keberkesanan hal ehwal berhubung dengan sekuriti makanan di Negara ini termasuklah pengimportan, pembuatan, pengeluaran dan pembekalan makanan. ● Selain daripada itu dengan adanya pengkajian semula dasar-dasar pemakanan dapat membantu meningkatkan ekonomi Negara dalam pengeluaran makanan dan minuman sihat. ● Ianya juga dapat membantu Negara dalam mengenalpasti dan meningkatkan piawaian pengimportan makanan dan minuman sihat ke Negara ini.
26	Program Rintis Restoran Sihat	✓		<p>Rasional:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Mendokong Wawasan 2035 dan Visi Kementerian Kesihatan 'Bersama Ke Arah Warga Sihat'; 2) Memperkuatkukan program pemakanan sihat di Negara Brunei Darussalam berpandukan kepada Brunei Darussalam National Multisectoral Action Plan on Prevention and Control of Non Communicable Disease 2013-2018 and Health Promotion Blueprint 2011-2015 <p>Objektif:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Meningkatkan pengetahuan, kefahaman dan kesedaran pihak restoran mengenai penyediaan dan pilihan makanan sihat; 2) Memperkasa pihak restoran dalam mempromosi cara hidup sihat khisismua dalam penyediaan makanan sihat didalam aktiviti seharihan; 3) Memudahcara dan mempromosi pilihan lebih sihat seperti; <ul style="list-style-type: none"> ● Kurang Minyak / Kurang Lemak ● Kurang Garam ● Kurang Gula ● Lebih sayur-sayuran dan buah-buahan 	<ul style="list-style-type: none"> ● Program rintis restoran sihat merupakan program rintis yang dijalankan oleh Pusat Promosi Kesihatan, Kementerian Kesihatan untuk meningkatkan pengetahuan mengenai makanan sihat dan meningkatkan akses serta ketersediaan pilihan makanan sihat di Negara brunei Darussalam. Ianya merupakan situasi win-win diantara kedua-dua pihak yang mana ia mengajar orang ramai tentang kepentingan pilihan sihat khususnya pihak restoran melalui penyediaan pilihan menu lebih sihat. Program ini disesuaikan mengikut keperluan pihak restoran dalam penyediaan menu lebih sihat dan membantu komuniti dalam akses pilihan makanan sihat. ● Bagi pihak restoran yang ingin ikut serta dalam program ini, mereka perlu memenuhi kriteria dan standard yang dibuat oleh kementerian kesihatan. Selain daripada itu, mereka juga akan mendapat peluang melalui sokongan dan manfaat seperti publisiti percuma dan bantuan daripada pegawai pemakanan di Pusat Promosi Kesihatan.

				Rasional: 1) Mendokong Wawasan Kementerian Kesihatan 2035 iaitu 'Bersama Ke Arah Warga Sihat' 2) Memperkuatkan Program Permakanan makanan sihat di Negara Brunei Darussalam berpaduan kepada Blueprint Promosi Kesihatan 2011-2015. 2) Membuktikan ada hubungkait kajian dengan:- a) Makanan yang dijual di restoran dan tempat makan mempunyai kalori dan kandungan lemak yang tinggi (Lin & Frazao, 1997 & 1999). b) Kuantiti makanan yang dijual adalah lebih besar daripada di rumah (Young & Nestle, 2002). Objektif: 1) Meningkatkan pengetahuan, kefahaman dan kesedaran pihak penjaja-penjaja gerai makan dan pasar malam mengenai penyediaan dan pemilihan permakanan sihat; 2) Mengubah minda semua penjaja supaya menjadikan cara hidup sihat termasuk pemakanan sihat menjadi amalan semasa membuat urusan permakanan sehari-hari; 3) Menyebarluaskan 'Garis pandu Pemakanan Kebangsaan' melalui makanan sihat; 4) Untuk melancarkan dan mempromosikan papan tanda (signage) pemakanan sihat termasuk maklumat seperti berikut: • Kurang Lemak • Kurang Masin • Kurang Manis • Tambah Sayur	<ul style="list-style-type: none"> Program Gerai Makan / Pasar Malam Sihat ini merupakan 'win-win situation' di mana, Program Gerai Makan / Pasar Malam Sihat ini juga secara tidak langsung akan mengajar orang ramai mengenai kepentingan pemakanan sihat. Program ini juga boleh disesuaikan untuk memenuhi keperluan pihak Gerai Makan / Pasar Malam yang kurang mendapat sambutan disamping membantu komuniti untuk mengakses pilihan makanan yang lebih sihat. Terdapat sebanyak 184 buah gerai makan di Bandar Seri Begawan yang terletak di beberapa buah tempat iaitu Tamu Pasar Malam Gadong, Gerai Tamu Selera, Gerai makan / Gerai Satay Jalan Residency, Kedai Makan Tingkat 1 Bangunan Letak Kereta Bertingkat, Kedai Makan Tingkat 7 Bangunan Pusat Komersial dan Perdagangan Bumiputera, Gerai Makan Tamu Sungai Kianggeh dan Kantin-Kantin di bawah kawalan Jabatan Bandaran. Sebagai susulan kepada bengkel tersebut Kementerian ini dengan kerjasama pihak Jabatan Bandaran Bandar Seri Begawan mencadangkan itu menganjurkan kempen pemakanan sihat yang dikhususkan kepada para penjaja makanan di Bandar Seri Begawan. Projek ini merupakan projek julung-julung kali diadakan oleh Pusat Promosi Kesihatan untuk meningkatkan pengetahuan mengenai makanan sihat dan memberikan orang ramai pilihan menu sihat khususnya pihak penjaja Gerai Malam, Pasar Gadong. Disamping itu juga, memberikan kemahiran kepada para peserta untuk menyediakan makanan sihat agar dapat memberikan pilihan sihat kepada pelanggan mereka. Dalam projek ini nanti, pihak penjaja Gerai Malam akan menyediakan makan dengan kurang gula, kurang garam dan kurang lemak / minyak dan dalam masa yang sama makanan / minuman tersebut masih tetap sedap berselera. Selain daripada itu, cara memasak juga boleh diolah-olah untuk menjadikan makanan / minuman tersebut lebih sihat. Bagi pemilik Gerai Makan / Pasar Malam yang memohon untuk mengikuti program ini nanti, mereka perlu bersetuju untuk memenuhi standard tertentu yang ditetapkan oleh Kementerian Kesihatan. Selain daripada itu juga, peserta program ini juga berpeluang untuk mendapat faedah seperti publisiti percuma dan bantuan dalam penyediaan makanan dan minuman yang lebih sihat.
27	Mempertingkatkan Program Gerai Sihat	✓		<ul style="list-style-type: none"> Meningkatkan tahap kegiatan fizikal diantara peserta program rintis ini sebanyak 20% pada penghujung 12 minggu program. Penurunan body mass index tahap lipid serta HbA1C bagi peserta yang menyertai 	<ul style="list-style-type: none"> Sebelum program rintis 'Preskripsi Senaman' diadakan, 2 bengkel yang berasingan mengenai 'Preskripsi Senaman' dan bengkel Motivational Interviewing diadakan. Program rintis ini diharapkan akan dapat membantu pesakit luar Pusat Kesihatan untuk menjadi lebih aktif.
28	Mengadakan bengkel perskripsi senaman		✓	Untuk menilai keberkesanan kempen media besar-besaran pada pengurangan pengambilan garam di kalangan dewasa di Brunei	<ul style="list-style-type: none"> Untuk menggalakkan kesedaran apa yang dimaksudkan tahap pengambilan garam yang sihat. Menyediakan strategi untuk program-program pendidikan kesihatan awam untuk mengurangkan pengambilan garam.
29	Penilaian mengenai keberkesanan kempen pemasaran sosial	✓		● Mendapatkan kadar penggunaan tembakau di kalangan belia berumur 13-15 tahun NBD	Kajiselidik ini adalah salah sebuah kajiselidik penggunaan tembakau yang telah digunakan oleh pihak WHO/CDC sebagai kajiselidik global di kalangan belia berumur 13-15 tahun.
30	Kajiselidik Kebangsaan Penggunaan Tembakau di kalangan Belia (GYTS)	✓		● Mengemaskini program atau strategi kawalan penggunaan tembakau di kalangan belia	

31	Menghasilkan Pelan Tindakan Kebangsaan Penyakit Tidak Berjangkit, NCD BruMAP, dengan Jawatankuasa Kebangsaan Perancangan Strategik Pencegahan dan Pengawalan Penyakit-Penyakit Tidak Berjangkit (JKPSPPPTB)	✓		Mewujudkan sebuah pelan tindakan bagi pencegahan dan kawalan penyakit-penyakit tidak berjangkit dengan sasaran serta indikator yang selaras dengan sasaran dan indikator WHO	BruMAP menggariskan strategi dan tindakan utama bagi penggunaan tembakau, pemakanan yang sihat dan seimbang, aktiviti fizikal, mengenalpasti orang yang berisiko bagi menambahbaik kualiti penjagaan dan hasil pengurusan penyakit tidak berjangkit.
32	Bengkel Pemasaran Sosial (Social Marketing)		✓	Meningkatkan keupayaan profesional kesihatan tempatan untuk menjalankan kempen-kempen memromosi kesihatan secara berkesan	Bengkel ini akan menyediakan landasan pengetahuan dan kemahiran untuk membentuk komponen-komponen penilaian keperluan yang berdasarkan pemasaran sosial, membina konsep yang berangka kerja, penganalisaan, pemasaran, intervention, pelaksanaan dan penilaian bagi program-program cara hidup sihat di Negara Brunei Darussalam.
33	Penghasilan Nafizatussiyah (advertisorial kesihatan dalam Pelita Brunei)	✓		Untuk memberi maklumat kesihatan yang tertentu kepada warga perkhidmatan awam, disamping mempromosikan perkhidmatan-perkhidmatan yang disediakan oleh kementerian Kesihatan.	Nafizatussiyah ialah satu ruang advertorial khas di dalam Pelita Brunei yang didekdedikasi bagi penyampaian maklumat-maklumat atau perkhidmatan kesihatan semasa, yang mana pengeluarannya bermula pada tahun 2013.
34	Pengemaskinian struktur organisasi Pusat Promosi Kesihatan (HPC)		✓	Streamlining, memperkenalkan program-program dan aktiviti-aktiviti di HPC agar lebih berkesan.	Struktur Organisasi yang kemas adalah satu langkah bagi memastikan pelaksanaan program dan aktiviti-aktiviti secara strategik dan selaras dengan misi serta objektif-objektif yang dikenal pasti di HPC.
35	Penggunaan Microsoft Outlook dalam perancangan dan pemantauan aktiviti-aktiviti harian HPC		✓	Mengwujudkan sistem pemantauan semasa bagi pegawai-pegawai dan aktiviti-aktiviti harian HPC	Penggunaan Kalender Microsoft Outlook telah diperkenalkan pada awal tahun 2013 bagi memantau aktiviti - aktiviti HPC
36	Penggunaan emel Kerajaan dalam perhubungan rasmi dan tidak rasmi		✓	Memperbaiki dan meningkatkan sistem perhubungan di HPC	Emel kerajaan telah diperkenalkan dan baru-baru ini diiktiraf sebagai salah satu perhubungan rasmi selain daripada persuratan.
37	Pemantauan bagi pencapaian minima latihan		✓	Mengadakan sistem pemantauan yang lebih teratur bagi memastikan latihan minima tercapai.	Pegawai dan kakitangan di perkhidmatan awam dimestikan untuk mencapai 100 jam latihan minima setiap tahun.
38	Mewujudkan dan meneliti semula MPK, TPOR, SOP, dan Garispandu		✓	Menambahbaik dan meningkatkan penyampaian perkhidmatan di HPC.	Beberapa perkhidmatan di HPC telah mengadakan MPK dan TPOR seperti KCHS dan Pusat Sumber dan penelitian diadakan setiap tahun bagi memastikan ianya betul dan teratur.
39	Mewujudkan MoU/ kerjasama dengan agensi lain untuk mempromosikan cara hidup sihat	✓		Menyebarluaskan program-program promosi kesihatan dengan kerjasama agensi / organisasi kerajaan dan bukan kerajaan dan swasta	Dengan mewujudkan MoU kerjasama dengan agensi lain, HPC boleh memperbaiki sumber-sumber yang tidak mencukupi dan menambahbaik kemahiran yang sedia ada.
40	Be Fit Challenge	✓		Projek kerjasama diantara HPC, B-Mobile dan Fitness Zone bertujuan untuk menggalakkan pengurangan berat badan sebagai satu peraduan cabaran yang telah diadakan pada tahun 2012	Projek tersebut merangkumi: i) Pemeriksaan kesihatan; ii) Kaunseling berkelompok; iii) Senaman berkumpulan iv) Senaman bersendirian; v) Catatan dalam diari makanan
41	Pameran kesihatan sempena Majlis Ilmu	✓		Meningkatkan kesedaran orang ramai mengenai pelbagai isu kesihatan, amalan cara hidup sihat dan perkhidmatan kesihatan yang berkaitan.	Pameran telah diadakan selama satu minggu di Pusat Persidangan Antarabangsa.

JABATAN PERKHIDMATAN KESIHATAN MASYARAKAT						
42	Pembukaan Pusat Kesihatan Lamunin		✓		Menaiktaraf klinik kesihatan Lamunin menjadikan ia Pusat Kesihatan yang merupakan One Stop Health Centre dan Kemahiran klinikal di letakkan di bawah satu bumbung	<ul style="list-style-type: none"> • Mula dibuka pada Januari 2012 bagi memberikan kemudahan perkhidmatan Penjagaan Kesihatan Asasi yang lebih komprehensif dan selesa serta accessible kepada penduduk - penduduk kampung di bawah tadbiran Mukim Tanjung Maya, Ukong, Lamunin, Kiudang dan Rambai • Pusat ini juga berfungsi sebagai pusat operasi semasa bencana banjir di samping penghubung untuk perkhidmatan kesihatan lanjutan di Hospital PMMPMHAMB Tutong
43	Memberi taklimat kepada pengendali makanan			✓	Memberi pengetahuan kepada pengendali makanan yang bermiaga pada masa hari keputeraan dan bulan Ramadhan tentang kebersihan dan keselamatan makanan	<ul style="list-style-type: none"> • Dilaksanakan pada tahun 2012 dan berterusan sekali setiap tahun • Mengajar pengendali makanan mengenai kepentingan kebersihan di dalam mengendali makanan yang akan dijual serta dihidangkan • Memberi maklumat kepada pengendali makanan mengenai cara-cara yang betul mengendalikan makanan.
44	Dengue Awareness Program (Temburong)			✓	Meningkatkan kesedaran orang ramai mengenai bahaya demam denggi	<p>Memberi pengetahuan dan kefahaman kepada masyarakat mengenai:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Apa ia dengan 2) Punca dan cara jangkitan 3) Cara pengawalannya 4) Tanggungjawab semua pihak <p>Dilaksanakan pada 6.7.2013</p>
45	Program MDA bagi penghapusan penyakit Limfatik Filariasis (Untut)	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Membebaskan generasi yang akan datang daripada mendapat penyakit Limfatik Filariasis • Memutuskan kitaran jangkitan Limfatik Filariasis Untuk diantara nyamuk dan manusia • Menghentikan jangkitan Limfatik Filariasis 	<p>Program yang melibatkan pengambilan ubat secara beramai-ramai (Mass Drug Administration) di kalangan penduduk-penduduk yang berisiko kepada jangkitan.</p> <p>Dilaksanakan mulai 11.3.2013 hingga 25.3.2013</p>
46	Rekod imunisasi bagi kemasukkan penuntut ke tahun 1		✓		<ul style="list-style-type: none"> • Memastikan semua penuntut yang mendaftar ke sekolah di Tahun 1 telah melengkapkan imunisasi mereka (mengikut Program imunisasi kebangsaan) • Mencegah wabak penyakit-penyakit berjangkit yang merbahaya dikalangan penuntut-penuntut sekolah • Mencegah pengimportan penyakit-penyakit berjangkit ke negara kita melalui imunisasi yang tidak lengkap di kalangan penuntut-penuntut dari luar negara 	<ul style="list-style-type: none"> • Pihak sekolah melalui guru kelas adalah dikehendaki untuk mendapatkan salinan rekod imunisasi semua penuntut yang mendaftar di Tahun 1 persekolahan mulai Januari 2012 • Salinan rekod imunisasi ini akan disemak oleh jururawat dari Bahagian Perkhidmatan Kesihatan Sekolah apabila lawatan le sekolah tersebut dilakukan • Mana-mana penuntut yang tidak mempunyai rekod imunisasi yang lengkap akan dikenalpasti dan mereka akan dirujuk ke Pejabat Perkhidmatan Kesihatan Sekolah atau Pusat/Klinik Kesihatan masing-masing dan imunisasi yang tidak lengkap akan diberikan kepada penuntut berkenaan.
47	Program Vaksinansi Human Papilloma Virus (HPV)	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Mencegah jangkitan HPV subtypes 16 dan 18 yang menyebabkan 70% kanser servik di seluruh dunia • Pemberian vaksinasi HPV di peringkat awal lagi sebelum penuntut-penuntut perempuan ini terdedah kepada virus tersebut. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bahagian Perkhidmatan Kesihatan pergi kesemua sekolah-sekolah menengah di seluruh negara mulai januari 2012 untuk melaksanakan Program ini. • Mana-mana penuntut yang diiberikan kebenaran oleh ibu bapa / penjaga akan diberikan vaksin HPV sebanyak tiga dos (mengikut jadual pemberian vaksin HPV) di sekolah masing-masing.

				<ul style="list-style-type: none"> ● Mengenalpasti penuntut-penuntut yang mempunyai masalah skoliosis di peringkat awal lagi ● Rujukan awal ke pakar bedah saraf agar pemantauan dapat diberikan mengikut jenis dan keadaan skoliosis <p>Rawatan awal untuk mencegah skoliosis dari menjadi teruk lagi</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Saringan skoliosis telah ditambah di kalangan penuntut Tahun 6 semasa kawatan jururawat dari Perkhidmatan Kesihatan Sekolah kesemu sekolah-sekolah rendah di seluruh negara mulai Januari 2013 ● Penuntut akan diperiksa oleh jururawat secara bergilir-gilir dan mereka akan diarahkan untuk mendedahkan keseluruhan belakang mereka kepada jururawat tersebut ● Kemudian mereka akan diarahkan untuk tunduk ke hadapan di atas pinggang selari dengan lantai. <p>Jururawat akan melihat tanda-tanda skoliosis pada waktu ini. Penuntut yang dikenalpasti yang berkemungkinan mempunyai masalah skoliosis akan dirujuk ke klinik pakar bedah saraf untuk pemeriksaan lanjut.</p>
48	Saringan skoliosis di kalangan penuntut Tahun 6		✓		

49	Audit Klinikal	✓	<ul style="list-style-type: none"> • Audit Klinikal adalah proses peningkatan kualiti yang bertujuan untuk menambah baik penjagaan pesakit dan hasil melalui kajian sistematis penjagaan terhadap kriteria yang jelas dan pelaksanaan perubahan • Aspek struktur, proses, dan hasil dari penjagaan dipilih dan dinilai secara sistematis berdasarkan kriteria yang jelas. • Ditempat yang ditentukan, perubahan yang dilaksanakan di perkhidmatan individu atau perkhidmatan dan pemantauan lebih lanjut digunakan untuk mengesahkan peningkatan dalam penyampaian penjagaan kesihatan • Kualiti Perkhidmatan yang diberikan kepada pesakit mungkin akan terjejas sekiranya tidak disimpan mengikut standard. • Dengan melakukan audit, kita boleh memantau piawaian dan mencari jalan untuk memastikan janmuinan kualiti dan mengelakkan piawaian penjagaan pesakit dan perkhidmatan klinikal yang baik • Tujuan: Untuk menggalakkan doktor dalam menjalankan audit klinikal sebagai sebahagian daripada pengembangan profesional berterusan, jaminan kualiti dan mengelakkan pengurusan pesakit dan penyampaian perkhidmatan klinikal yang sangat baik. • Objektif <ol style="list-style-type: none"> 1. Untuk berkongsi penemuan daripada audit klinikal yang dijalankan 2. Untuk mengetahui dan memberi ganjaran yang terbaik audit klinikal/ poster yang dibentangkan semasa Simposium Audit. 3. Untuk memupuk budaya audit dan menggalakkan penilaian kendiri dan pendekatan kritis amalan sendiri dan penyediaan perkhidmatan. 4. Untuk meningkatkan penyampaian perkhidmatan dan penjagaan pesakit. 5. Untuk menggalakkan kerja berpasukan dan kerjasama antara profesional penjagaan kesihatan 6. Untuk menyumbang kepada perancangan masa depan yang membolehkan peningkatan dalam penyampaian perkhidmatan klinikal dan pengurusan pesakit di negara ini. Audit Klinikal di jalankan di pusat-pusat kesihatan oleh pegawai perubatan. 	<ul style="list-style-type: none"> • Polisi kualiti assurance telah ditekankan di dalam polisi kementerian kesihatan pada tahun 2000, untuk memperbaiki kesihatan dan kesejahteraan penduduk Negara Brunei Darussalam melalui sistem kesihatan yang komprehensif dan berkualiti tinggi. • Dengan itu, Komiti The Primary Health Care Total Quality Management (TQM) Committee telah ditubuhkan pada Mac 2003 • Komiti ini mempunyai 4 sub committee: <ol style="list-style-type: none"> 1) Clinical effectiveness (CE) 2) Continuous Quality Improvement (CQI) 3) Continuous Professional Development (CPD) 4) Risk Management (RM) • Jawatankuasa Kecil Peningkatan Kualiti Klinikal CQI bertujuan untuk meningkatkan kualiti penjagaan yang disediakan oleh Perkhidmatan Kesihatan Asasi melalui penilaian dan peningkatan kualiti. • Peningkatan kualiti mengikut kualiti penjagaan terhadap kriteria yang telah dipersetujui atau standar yang ditetapkan dan boleh dilakukan dalam bentuk audit. • Audit klinikal adalah penting untuk pengurusan klinikal, perkhidmatan kami boleh menyemak kualiti amalan penjagaan sehari-hari yang diberikan kepada pesakit, menambah baik atau mencari jalan untuk melayani pesakit dengan lebih baik, isu kualiti alamat secara sistematis dan menyediakan maklumat yang boleh dipercayai. • Audit klinikal juga mengesahkan kualiti perkhidmatan klinikal dan menyoroti keperluan untuk penambahbaikan. • Audit yang kedua untuk semua para peserta telah dikumpulkan ke dalam Pusat Kesihatan masing-masing di mana setiap kumpulan datang dengan cadangan audit mereka sendiri yang dibentangkan semasa bengkel tersebut. • Cadangan-cadangan audit akhir telah diserahkan kepada Jawatankuasa CQI TQM. Sejak Oktober 2011, setiap Penjagaan Kesihatan Primer dilakukan audit mereka. <p>Pada 19 Oktober 2012, 1 Simposium Audit Klinikal telah diadakan di Institut Perkhidmatan Awam dengan tema "Ke Arah Kualiti Yang Lebih Baik dari Care". Simposium ini telah dihadiri oleh lebih daripada 100 peserta terdiri daripada doktor penjagaan utama, jururawat dan profesional kesihatan bersejutu bekerja di institusi kerajaan dan kesihatan swasta di negara ini.</p> • Simposium Audit Klinikal 2 tahun 2013 yang diadakan pada 29 November 2013 yang di dewan Al-Afiah Kementerian Kesihatan dengan tema "Meningkatkan Penyampaian Perkhidmatan Melalui Audit Kualiti. Selain persaingan audit klinikal, kami telah menjemput penceramah utama Dr Sandhya Mujumdar, yang merupakan Timbalan Pengarah Jabatan Hal Ehwal Perubatan di National University Hospital (NUH) Singapura dan Penyelaras JCI dan Fasilitator NUH.
----	----------------	---	--	---

				Program-Program pemakanan adalah salah satu daripada 5 pelan strategik dalam Brunei Darussalam National Multisectoral Action Plan for the Prevention and Control of Non Communicable Disease 2013-2018. Tujuan: <ul style="list-style-type: none">• Memastikan Panduan Pemakanan Kebangsaan dapat dipatuhi• Membentuk dan melaksanakan dasar-dasar yang menghadkan penggunaan garam, gula dan lemak tepu dan menghapuskan minyak sayuran separa hidrogenasi (Partially Hydrogenated Vegetable Oil) dalam makanan yang diproses.• Membentuk dan melaksanakan dasar -dasar untuk mengurangkan impak pemasaran makanan dan minuman bukan alkohol yang mengandungi gula, garam dan lemak yang tinggi ke atas golongan kanak-kanak.• Membentuk dan melaksanakan pelabelan makanan secara mandatori bagi semua produk makanan tempatan dan import serta pelabelan yang mudah difahami agar produk makanan yang lebih sihat senang dikenalpasti.• Memastikan terdapat pilihan makanan sihat di sekolah, tempat kerja dan di mana kanak-kanak berkumpul• Mengadakan kempen media secara berterusan untuk meningkatkan pengambilan buah-buahan dan sayur-sayuran• Membentuk dan melaksanakan panduan untuk berinteraksi dengan industri makanan untuk melaksanakan dasar-dasar mengenai produk makanan.	Mempromosikan pengambilan makanan sihat lagi seimbang. Ini melibatkan pelbagai sektor Kerajaan bagi memastikan keberkesanannya projek serta rasa tanggungjawab bersama di kalangan agensi-agensi kerajaan dan bukan kerajaan
50	Menyediakan program-program permakanan yang komprehensif bagi mempertingkatkan taraf kesihatan dan kesejateraan rakyat serta penduduk Negara Brunei Darussalam.	✓			
51	Perkhidmatan Kaunseling Permakanan di Klinik-Klinik Kesihatan		✓		Kauseling permakanan kepada pesakit yang memerlukan pemantauan pengambilan makanan antaranya pesakit kencing manis, Darah Tinggi, Kolesterol Tinggi dan sebagainya.
52	Konsultasi permakanan sihat bagi semua sektor Kerajaan dan sektor Swasta		✓		Konsultasi dan Pendidikan permakanan kepada warga perkhidmatan awam, warga sekolah, pengusaha kantin dan sebagainya.

53	Daftar ujian Pap Kebangsaan	✓		<ul style="list-style-type: none"> Untuk meningkatkan kesedaran di kalangan penduduk wanita di Negara ini mengenai kepentingan untuk melakukan pemeriksaan ujian pap melalui pos penghantaran surat - surat peringatan ke semua wanita rakyat dan penduduk tetap di Negara ini yang berumur 20 hingga 65 tahun. Dengan melakukan pemeriksaan ujian Pap secara rutin, ianya membolehkan perubahan sel yang tidak normal dikesan pada tahap awal dan rawatan segera boleh diberikan bagi mencegah kanser servik. 	<ul style="list-style-type: none"> Dilancarkan pada 5 Februari 2011 bersempena dengan Hari Kanser Sedunia Ianya dapat memperkuuhkan lagi Program Kawalan dan Pencegahan Kanser Servik yang telah bermula sejak tahun 2009 bagi mencapai hasrat serta tujuan utama program berkenaan iaitu untuk mengurangkan jumlah kanser servik di Negara Brunei Darussalam.
54	Bengkel Latihan Pengambilan Ujian Pap bagi Jururawat-jururawat kali ke 4 (2012) dan ke 5 (2013)		✓	Meningkatkan jumlah jururawat yang berkemahiran untuk menjalankan ujian Pap di pusat-pusat dan klinik-klinik kesihatan bagi membantu menjayakan Program Penyaringan Kanser Serviks Kebangsaan, Kementerian Kesihatan	Bengkel ini adalah aktiviti tahunan yang dijalankan semenjak dari tahun 2009. Ianya dijalankan selama 3 hari dan diikuti dengan latihan sambil bekerja selama 3 bulan.
55	Aktiviti Audit Klinikal		✓	Untuk mengetahui samada perkhidmatan yang diberikan mencapai sasaran / piawaian yang dikehendaki menurut garispanduan yang telah dihasilkan	Menjalankan audit ke atas perkhidmatan klinikal bagi mengetahui samada perkhidmatan tersebut mencapai piawai yang telah ditetapkan.
56	Menghasilkan Standard Operating Procedure (SOP) bagi sistem perjanjian Klinik ibu Mengandung serta memperbaiki borang pendaftaran wanita mengandung		✓	Untuk memastikan semua wanita mengandung diberi perjanjian awal (dalam 12 minggu pertama kehamilan) untuk berjumpa doktor bagi pengenalpastian awal risiko kehamilan.	Hasil dari Audit on Antenatal Late Booking telah menunjukkan bahawa sistem perjanjian yang tidak effisien telah menyebabkan ramai wanita mengandung lewat berjumpa doktor bagi perjumpaan klinik yang pertama (lebih dari 12 minggu kehamilan)
57	Kajian awal (pilot study) mengenai impak peraturan cuti beranak 2011 ke atas kadar penyusuan susu ibu secara ekslusif di Negara Brunei Darussalam	✓		Untuk mengetahui samada terdapat peningkatan kadar penyusuan susu ibu secara ekslusif di kalangan warga pekerja wanita setelah peraturan cuti beranak 2011 diperkenalkan.	<ul style="list-style-type: none"> Kajian membabitkan seramai 3479 orang wanita daripada 5 buah klinik kesihatan di daerah Brunei Muara yang melahirkan anak pada tahun 2010 (iaitu sebelum Peraturan Cuti Beranak diperkenalkan) dan tahun 2011. Data dianalisa bagi membandingkan kadar penyusuan susu ibu di kalangan wanita bekerja sebelum dan selepas peraturan ini diperkenalkan.
58	Menghasilkan Klinik Kanak-Kanak : Program Immunisasi Kebangsaan (Expanded Program of Immunisation)		✓	Program immunisasi kebangsaan ini adalah penting untuk mencegah penyakit - penyakit berjangkit di kalangan kanak-kanak 0-5 tahun.	Program ini merupakan langkah awal bagi pencegahan penyakit di kalangan 0-5 tahun terutamanya penyakit-penyakit berjangkit seperti Polio dan campak, disamping itu boleh mencegah dari berlakunya wabak penyakit-penyakit berjangkit tersebut.
59	Sambutan Global Immunisation Week 2013 dan bengkel Adverse Event Following Immunisation		✓	<ul style="list-style-type: none"> Bengkel ini adalah untuk meningkatkan pemantauan pengurusan vaksin dan system Adverse event following dengan 3 orang penceramah undangan dari pertubuhan persatuan sedunia (Dr Md Shafiqul Hossain, Dr Abdoulreza Esteghamati dan Dr Don Ananda Chandra Lal Amarasinghe) Bengkel ini dihadiri oleh wakil daripada doktor-doktor, jururawat- jururawat dari pusat / klinik kesihatan masyarakat serta bahagian kesihatan sekolah, bahagian farmasi dan kementerian pertahanan (MRS) 	<ul style="list-style-type: none"> Bengkel ini dihadiri oleh wakil daripada doktor-doktor, jururawat- jururawat dari pusat / klinik kesihatan masyarakat serta bahagian kesihatan sekolah, bahagian farmasi dan kementerian pertahanan (MRS) Telah dilaksanakan pada 22hb hingga 25hb April 2013

60	Perkembangan Program Imunisasi kebangsaan (Expanded Programme of Immunisation) suntikan kanak-kanak	✓	Pertukaran jadual suntikan vaksin MMR2 (Measles Mumpo Rubella) dos tambahan dari umur 3 tahun ke 18 tahun.	<ul style="list-style-type: none"> • Ini adalah untuk memastikan perlindungan yang optima dapat dicapai dengan awal. • Telah dilaksanakan pada bulan Jun 2013 dan akan diteruskan
61	Penggunaan peralatan standardized untuk menjalankan pemeriksaan perkembangan kanak-kanak 0-5 tahun	✓	Memastikan alat-alat perkakas yang digunakan di klinik kesihatan kanak-kanak adalah standardized dan diiktiraf	Doktor-doktor dapat menjalankan pemeriksaan perkembangan kanak-kanak dengan penggunaan alat-alat perkakas yang diiktiraf
62	Sambutan Global Immunisation Week 2012 dan pelancaran jadual baru bagi Program Imunisasi kebangsaan kanak-kanak 0-5 tahun di Negara Brunei Darussalam dan pengenalan keperluan rekod imunisasi semasa kemasukan sekolah untuk kalangan murid-murid di tahun 1.	✓	<ul style="list-style-type: none"> • Memastikan jadual immunisasi adalah sentiasa dikemaskini • Memastikan liputan vaksinasi untuk di kalangan kanak-kanak yang tinggi 	Telah dilaksanakan pada 24hb April 2012
63	Bengkel untuk memperkenalkan Program vaksinasi kebangsaan kanak-kanak 0-5 tahun di Negara kepada pegawai perubatan dan kakitangan di kementerian Kesihatan dan Bahagian Perubatan Kementerian Pertahanan dengan pengenalan vaksin kombinasi 6 dalam 1 dan penukaran vaksin polio dari jenis oral kepada jenis injek dalam menyokong pertubuhan kesihatan sedunia bagi menghapuskan penyakit polio di seluruh dunia.	✓		Telah dilaksanakan pada 3hb Mac 2012
64	Bengkel untuk meningkatkan kesedaran di kalangan guru-guru sekolah tentang pentingnya imunisasi. Ini dilaksanakan dengan kerjasama dari Kementerian Pendidikan	✓		Telah dilaksanakan pada 24hb - 25hb April 2012 di Pusat Promosi Kesihatan, Kementerian Kesihatan dan pada 26 April 2012 di Dewan serbaguna, Pejabat Kesihatan Daerah Belait.
65	Cadangan penyusunan semula struktur organisasi Bahagian Psikologi Masyarakat	✓	<p>Di antara rasional:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Meningkatkan kredibiliti dan bagi menampung pertambahan tugas dan tanggungjawab Bahagian Psikologi Masyarakat. • Mengoptimasikan penggunaan sumber tenaga manusia disamping meningkatkan kepakaran pegawai dan kakitangan secara lebih tersusun dan sistematis, 	<p>Perkhidmatan dibawah Bahagian Psikologi Masyarakat dicadangkan untuk dibahagikan kepada lima Bahagian. Setiap Bahagian diketuai oleh Pegawai Psikologis (Kanan) bagi menyelaraskan bebanan kerja bagi ketua Bahagian.</p> <p>Bahagian-bahagian Perkhidmatan yang dimaksudkan ialah:-</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Perkhidmatan Psikologi kanak-kanak dan remaja 2) Perkhidmatan Psikologi Dewasa dan orang tua 3) Perkhidmatan Psikologi bagi kanak-kanak dan wanita dalam perlindungan 4) Perkhidmatan Psikologi Kesihatan (Health Psychology) 5) Bahagian Penyelidikan dan Pembangunan Psikologi <p>• Bahagian 5 merupakan satu bahagian yang baru dan diharapkan untuk menangani isu-isu berkaitan kerja-kerja penyelidikan psikologi dan kesihatan mental disamping menjalankan penelitian keberkesanan perkhidmatan yang sedia ada.</p>

JABATAN PERKHIDMATAN KESIHATAN ALAM SEKITAR					
66	Mendokong komitmen antarabangsa	✓		Memenuhi keperluan core competencies bagi IHR 2005	<p>1) Surveillance, risk assessment and response - Memulakan event based surveillance</p> <p>2) Public health emergency preparedness:- Menubuhkan public health surveillance centre</p> <p>3) Point of entry - Menetapkan sebuah pelabuhan bagi IHR 2005 - Menyediakan Public Health Emergency Contingency Plan (PHECP) bagi airport dan pelabuhan - Meningkatkan kapasiti bagi Ship Sanitation Control Exemption Certificate (SSCEC)</p>
67	Mendokong Usaha Nasional, kerjasama dengan agensi lain (Jabatan Kastam dan Eksais Diraja)	✓		Untuk mendokong pembentukan Brunei Darussalam National Single Window	Pengesahan pengimportan makanan secara on-line
68	Mendokong Usaha Nasional, Kerjasama dengan agensi lain (Majlis Standar Kebangsaan)	✓		Untuk mendokong pembentukan "Jawatankuasa Teknikal Makanan" di bawah Majlis Standard Kebangsaan	Mengambil bahagian di dalam kerja-kerja penyediaan standard makanan yang dilaksanakan oleh jawatankuasa teknikal makanan untuk dihadapkan ke Majlis Standard Kebangsaan.
69	Pencegahan dan kawalan penyakit berjangkit (penyakit Filaria)	✓		Program penghapusan penyakit Filaria	Jumlah kes jangkitan Filariasis dilaporkan
70	Pencegahan dan kawalan penyakit berjangkit (penyakit Campak)	✓		Penghapusan penyakit campak	<p>1) Kes disahkan makmal bagi setiap 1 juta penduduk</p> <p>2) Kadar laporan kebangsaan kes discarded bagi setiap 100,000 penduduk</p>
71	Penyediaan Garispandu Pengendalian Penyakit Kelamin	✓			Garispanduan Pengendalian Penyakit Kelamin disediakan
72	Mempertingkatkan surveillance influenza dengan memulakan influenza virus surveillance dengan kerjasama jabatan perkhidmatan makmal dan pejagaan kesihatan asasi		✓		Kapasiti bagi influenza Virus surveillance
73	Penyaringan penyakit Tibi bagi kumpulan berisiko tinggi		✓		Jumlah orang-orang di dalam kumpulan sasaran yang menjalani ujian / saringan
73	Mengekalkan status Negara Bebas Malaria				Jumlah Kes Malaria yang dijangkiti secara endemic
74	Program Pencegahan dan Pengawalan Penyakit Denggi		✓		Jumlah kes denggi yang dikendalikan dengan sempurna (iaitu semua strategi pengawalan dilaksanakan: contract tracing, entomology surveillance, vector control and health education)
75	Kawalan Kualiti dan Keselamatan Makanan	✓		Mewujudkan Manual Prosedur Kerja bagi tindakan kecemasan keselamatan makanan	Manual Prosedur Kerja bagi tindakan kecemasan keselamatan makanan ada diwujudkan.
76	Kesihatan dan keselamatan di tempat kerja	✓		Surveil kesihatan pekerja (penyediaan perkhidmatan kesihatan cara kerja secara asas)	Percentage coverage of worker's health surveillance
77	Kesihatan dan keselamatan di tempat kerja	✓		Pemeriksaan Pekerja Asing	Jumlah pekerja asing yang dapat didapati menghidap penyakit Tibi
78	Kesihatan dan keselamatan di tempat kerja	✓		Surveil tempat kerja yang dilaksanakan	Jumlah tempat kerja yang diperiksa
79	Kesihatan dan keselamatan di tempat kerja		✓	Suntikan Hepatitis B di kalangan pekerja kesihatan	Percentage coverage of Hepatitis B vaccination

JABATAN PERKHIDMATAN SAINTIFIK					
80	Mengemaskini Manual Prosedur Kerja 2007		✓	<ul style="list-style-type: none"> • Sistem penjagaan kesihatan yang komprehensif menekankan kecemerlangan perkhidmatan; • Peraturan dan Dasar yang Efektif bagi memastikan perlindungan untuk semua; dan • Mempastikan proses kerja teratur dan dikemaskini 	Meneliti, mencadang, mengemaskini Manual Prosedur Kerja Jabatan Perkhidmatan Saintifik 2007
81	Mengemaskini TPOR Jabatan Perkhidmatan Saintifik (JPS)		✓	<ul style="list-style-type: none"> • Sistem penjagaan kesihatan yang komprehensif menekankan kecemerlangan perkhidmatan; • Peraturan dan Dasar yang efektif bagi memastikan perlindungan untuk semua; dan • Mempastikan proses kerja teratur serta dikemaskini 	Meneliti, mengemasini mencadang dan mencetak baru buku panduan TPOR Jabatan Perkhidmatan Saintifik
82	Pelaksanaan Good Laboratory Practices		✓	<ul style="list-style-type: none"> • Sistem penjagaan kesihatan yang komprehensif menekankan kecemerlangan perkhidmatan; • Peraturan dan Dasar yang efektif bagi memastikan perlindungan untuk semua; dan • Mempastikan proses kerja teratur • Mencapai tahap keselamatan pekerja yang tinggi 	Manual Good Laboratory Practices telah dibuat dan untuk mempastikan semua warga Jabatan ini mempraktikkan demi kesihatan dan keselamatan warganya ketika menjalankan tugas dalam makmal mereka selaras dengan keperluan untuk mendapatkan pengiktirafan ISO 17025/15189
83	Semi-automated bench top Immunoassay Analyser System Utilising Biochip Array Technology For Toxicology Laboratory, Department of Scientific Services		✓	<ul style="list-style-type: none"> • Sistem penjagaan kesihatan yang komprehensif menekankan kecemerlangan perkhidmatan; • Memperluaskan skop perkhidmatan; • Meningkatkan kemahiran dan kepakaran pegawai tempatan; • Mengurangkan kos perbelanjaan menghantar sampel untuk dianalisa di luar Negara. 	Memperluaskan ujian-ujian bahan toksik dan dadah terkawal dalam human biological sampel
84	Menyediakan dan mewujudkan metodologi yang dikenalpasti mengikut piawaian antarabangsa yang diiktiraf bagi mendokong penguatkuasaan Akta Kesihatan Awam Makanan (Penggal 182) dan peraturan-peraturannya - 3 jenis ujian setahun.		✓	<ul style="list-style-type: none"> • Sistem penjagaan 61 kesihatan yang komprehensif menekankan kecemerlangan perkhidmatan; • Peraturan dan Dasar yang efektif bagi memastikan perlindungan untuk semua; • Memperluaskan skop perkhidmatan; • Meningkatkan kemahiran dan kepakaran pegawai tempatan; • Mengurangkan kos perbelanjaan menghantar sampel untuk dianalisa di luar Negara. Melindungi pengguna memakan makanan yang berkualiti dan selamat. 	Menyediakan dan mewujudkan metodologi yang dikenalpasti mengikut piawaian antarabangsa yang diiktiraf bagi mendokong penguatkuasaan Akta Kesihatan Awam Makanan (Penggal 182) dan Peraturan-Peraturannya 3 jenis ujian setahun.
85	Validation of drug urine alaysis using LC/MS untuk mewujudkan teknik bagi ujian dadah terkawal menggunakan LC/MS untuk membantu dalam penyiasatan atas kes-kes siasatan jenayah yang dikendalikan oleh pihak - pihak berkuasa, seperti Biro Kawalan Narkotik dan Polis Diraja Brunei		✓	<ul style="list-style-type: none"> • Sistem penjagaan kesihatan yang komprehensif menekankan kecemerlangan perkhidmatan; • Memantapkan proses aliran kerja 	Menyediakan dan mewujudkan method validation dalam ujian air kencing kedalam system yang mana ianya adalah sangat penting dan selaras dengan piawaian antarabangsa.
86	Urine database upgrade demi memperbaiki dan mewujudkan database yang lebih sistematis mengikut aluran kerja untuk membantu dalam penyiasatan atas kes-kes siasatan jenayah yang dikendalikan oleh pihak-pihak berkuasa, seperti Biro Kawalan Narkotik dan Polis Diraja Brunei		✓	<ul style="list-style-type: none"> • Sistem penjagaan kesihatan yang komprehensif menekankan kecemerlangan perkhidmatan; • Mempercepatkan dan memantapkan proses aliran kerja 	Menyediakan dan mewujudkan data agar aliran kerja kemas dan sistematis.

87	DNA Bone Extraction Analysis untuk mengenalpasti identiti mayat-mayat yang dijumpai menggunakan tulang-tulang rangka sebagai sumber alternatif selain menggunakan tisu-tisu di badan mayat untuk membantu dalam penyiasatan atas kes-kes siasatan jenayah yang dikendalikan oleh pihak-pihak berkuasa, seperti Polis Diraja Brunei	✓	<ul style="list-style-type: none"> • Sistem penjagaan kesihatan yang komprehensif menekankan kecemerlangan perkhidmatan; • Sistem penjagaan kesihatan yang komprehensif menekankan kecemerlangan perkhidmatan; • memperluaskan skop perkhidmatan • Memperluaskan kapakan pegawai tempatan; • Mengurangkan kos perbelanjaan menghantar sampel untuk dianalisa diluar Negara 	
88	Penganalisaan sampel cat (paint) untuk membantu dalam penyiasatan atas kes-kes siasatan jenayah yang dikendalikan oleh pihak-pihak berkuasa, seperti Polis DiRaja Brunei	✓	<ul style="list-style-type: none"> • Sistem penjagaan kesihatan yang komprehensif menekankan kecemerlangan perkhidmatan • Memperluaskan skop kerja; • Memperluaskan kapakan pegawai tempatan; • Mengurangkan kos perbelanjaan menghantar sampel untuk dianalisa diluar Negara 	Menyediakan dan mewujudkan perkhidmatan yang baru.
JABATAN PERKHIDMATAN MAKMAL				
89	Memulakan khidmat tempat pusat penerimaan spesimen (central specimen receiving area)	✓	Jabatan Perkhidmatan Makmal di hospital RIPAS sebelum ini mempunyai beberapa tempat untuk menerima spesimen di mana pelanggan yang menggunakan perkhidmatan ini termasuk orang ramai dan juga kakitangan wad dan klinik di Hospital RIPAS akan pergi ke tempat yang berasingan tersebut. Dengan adanya sebuah tempat untuk penerimaan spesimen akan memudahkan lagi para pengguna Perkhidmatan makmal untuk berurusan dalam perihal penghantaran spesimen	Projek pengubahsuaian Bahagian Pengambilan Darah bermula pada 8/11/2011 dan siap pada tahun 2012. Tempat Pusat Penerimaan Spesimen mula beroperasi pada 14 Mei 2012. Beberapa kakitangan yang berkenaan telah diatur untuk bertugas di CSRA untuk mengendalikan penerimaan spesimen bagi semua Perkhidmatan Makmal melainkan Makmal Histologi / Saitologi, di satu tempat sahaja.
90	Mengurangkan purata masa menuggu bagi pesakit mengambil darah semasa peak hours di Bahagian Pengambilan Darah, Hospital RIPAS	✓	Menangani kesesakan pelanggan yang akan datang di sebelah pagi untuk perkhidmatan pengambilan darah. Kesesakan terjadi di sebabkan kebanyakkan oemohonan ujian makmal memerlukan pelanggan berada di dalam keadaan berpuasa selama sekurang-kurangnya 8-12 jam.	Untuk mengurangkan kesesakan pada awal pagi, jadual kerja yang menggunakan syif telah disediakan sejak September 2013 untuk pekerja di bahagian Pengambilan Darah. Jadual ini memastikan sekurang-kurangnya 5 orang pengambil darah akan mula bertugas antara 7.00 - 7.15 pagi, manakala kakitangan yang lain bertugas pada waktu yang biasan iaitu 7.45 pagi.
91	Menerbitkan buku Laboratory Handbook 4th Edition	✓	<ul style="list-style-type: none"> • Ada terdapat 10 Perkhidmatan makmal di bawah Jabatan Perkhidmatan Makmal: <ul style="list-style-type: none"> - Makmal Klinik Kimia - Makmal Hematologi - Makmal Mikrobiologi - Makmal Histologi dan Saitologi - Makmal Virologi - Makmal Immunologi - Makmal TB - Makmal Hospital SSB - Makmal Hospital PMMPMHAMB - Makmal PIHM setiap Perkhidmatan Makmal kebanyakannya mempunyai ujian yang tersendiri dan adakalnya memerlukan spesimen yang berlainan. Perkara ini adalah membingungkan bagi penggunaan perkhidmatan iaitu para doktor dan jururawat. Untuk memudahkan pengguna sepatutnya disediakan buku rujukan bagi menyenangkan para pengguna untuk mencari maklumat yang berkenaan. 	Sebelum ini memang terdapat edisi buku Laboratory Handbook yang telah dikeluarkan oleh Jabatan Perkhidmatan Makmal. Tetapi edisi yang awal ini didapati kurang lengkap maklumatnya dan juga adakalnya saiznya juga tidak memudahkan untuk menjadi buku rujukan. Penerbitan buku Edisi ke 4 ini telah di kelolakan oleh Unit Kualiti Jabatan Perkhidmatan Makmal dan dibantu oleh Ketua - Ketua Perkhidmatan yang berkenaan. Buku ini telah siap dicetak pada tahun 2013 dan telah di agih-agihkan kepada pelanggan-pelanggan yang berkenaan

JABATAN PERKHIDMATAN PERGIGIAN					
92	Menghasilkan Buku Pencapaian Perancangan Strategik Jabatan Perkhidmatan Pergigian 2008-2012 'A review of the Oral Health Agenda 2008-2012'.	✓		<ul style="list-style-type: none"> Oral Health Agenda 2008-2012 adalah rancangan strategik 5 tahun Jabatan ini untuk meningkatkan kesihatan dan kesejahteraan penduduk Brunei dengan meningkatkan status kesihatan mulut dan mengurangkan beban penyakit mulut melalui misi Jabatan ini untuk menyediakan perkhidmatan oenjagaan kesihatan mulut yang berkesan, saksama, berpatutan, mudah, selamat dan mampan. OHA 2008-2012 memberi penekanan kepada 4 bidang utama, iaitu mengoptimakan akses, promosi kesihatan dan pencegahan penyakit mulut, pendidikan dan latihan, dan peruntukan bajet bagi perkhidmatan kesihatan mulut OHA 2008-2012 ini adalah satu usaha bagi membolehkan Jabatan ini bergerak kearah Visi Kementerian Kesihatan iaitu 'Bersama Kearah Warga Sihat'. 	<ul style="list-style-type: none"> Jawatankuasa Kerja telah ditubuhkan oleh Jabatan ini bagi mengkaji dan menilai Oral Health Agenda (OHA) 2008-2012 pada bulan September 2012. Penilaian ini mengkaji strategi, inisiatif dan aktiviti yang telah dilaksanakan dalam tempoh 5 tahun (2008-2012). Laporan pencapaian telah dibukukan pada bulan November 2013. Penilaian OHA 2008-2012 meliputi 3 bidang seperti berikut <ol style="list-style-type: none"> Pencapaian pelbagai objektif strategik dibawah 4 bidang utama OHA 2008-2012 Cabaran yang dihadapi Cadangan untuk tindakan masa depan dan pertimbangan untuk dimasukkan ke dalam Perancangan Strategik seterusnya
93	Menyediakan Perancangan Strategik Jabatan Perkhidmatan Pergigian 2013-2017	✓		<ul style="list-style-type: none"> Menyediakan peta hala tuju Jabatan bagi tempoh lima tahun selaras dengan tema Sstrategi Kementerian Kesihatan iaitu Sistem Penjagaan Kesihatan yang Komprehensif dan menekankan kecemerlangan, Mengamalkan dan Membudayakan Cara Hidup Sihat, Kedayaatahanan melalui Penggunaan Sumber yang Optima, Inovasi dan Kecemerlangan, Peraturan dan Dasar yang Efektif bagi Memastikan Perlindungan untuk Semua, dan Sistem Peraturan dan Pentadbiran yang Telus dan Proaktif. PS 2013-2017 adalah usaha Jabatan ini yang fokus bagi pencapaian yang signifikan dan peningkatan yang dapat disukut di kalangan penduduk. 	<ul style="list-style-type: none"> Perancangan Strategik (PS) 2013-2017 telah disediakan pada tahun 2013. PS2013-2017 terdiri dari strategi yang lebih komprehensif, fokus dan inovatif yang juga berpanduan best practices berdasarkan bukti yang disyorkan oleh pertubuhan kesihatan sedunia (WHO) PS 2013-2017 juga menekankan strategi dan intervensi yang belum dilaksanakan dalam oral health agenda 2008-2012 PS 2013-2017 Jabatan ini fokus kepada Peta Strategi kementerian seperti berikut: <ol style="list-style-type: none"> 1) Pengurusan (dan perancangan) sumber yang cekap dan berkesan 2) Maklumat yang tepat pada masanya, tepat dan bermakna dengan menggunakan teknologi. 3) Mengoptimakan dan mempertingkatkan infrastruktur, kelengkapan dan alam sekitar pada masa ini 4) Mengembangkan, memperbaiki dan mematuhi dasar, peraturan dan standard piawaian 5) Memastikan dan meningkatkan keberkesan program penjagaan kesihatan dan perkhidmatan 6) Perkongsian yang berkean dengan pihak berkepentingan (kumpulan - kumpulan masyarakat, kerajaan, media) 7) Menggalakkan Penyelidikan dan Perkembangan 8) Memberi sistem penjagaan kesihatan berkualiti tinggi berteraskan manusia. 9) Pemngambilan dan mengekalkan kakitangan betul di tempat yang betul (pada masa yang betul) 10) Membangunkan (dan melatih) kakitangan dengan kecekapan / kemahiran yang berkaitan secara berterusan 11) Memberi insentif, mengiktiraf dan memberi ganjaran kepada kakitangan untuk kepakaran profesional dan prestasi 12) Memupuk budaya Perkhidmatan Cemerlang dan Inovasi dengan Nilai Teras Kementerian 13) Memperkasa rakyat untuk mengamal gaya hidup yang sihat 14) Mencapai hasil kesihatan dan pengalaman yang sangat baik 15) Penggunaan bajet yang optima PS 2013-2017 mengandungi Visi dan Misi Jabatan, Struktur Organisasi dan Measuremen Indicators yang perlu dicapai dalam tempoh 5 tahun.

94	Menyediakan Manual Kesihatan dan Keselamatan Health and Safety Manual	✓		<ul style="list-style-type: none"> Dokumen rujukan dan panduan rasmi yang mengandungi maklumat-maklumat menyeluruh mengenai kesihatan dan keselamatan bagi pegawai/kakitangan dan juga pesakit Bahan rujukan pegawai / kakitangan dalam melaksanakan kerja dengan jelas, teratur dan bersistematis 	Manual Pengendalian Kawalan Jangkitan, Manual Prosedur Kebakaran, Buku Panduan Kecemasan Perubatan, dan Garispandu Tatacara Pengurusan Sampah Klinik masih dalam pelaksanaan.
95	Meningkatkan akses Perkhidmatan Penjagaan Mulut Asasi di seluruh Negara		✓	<p>Menyediakan akses kepada perkhidmatan pergigian yang berkualiti, bersesuaian, berputatan dan selamat untuk semua penduduk Negara brunei Darussalam</p> <ul style="list-style-type: none"> SOAS HC, SG KEBUN: 4 Pembedahan Pergigian untuk 1 Pegawai, 1 Juruhigin/Juruterapi dan 2 Jururawat Pergigian. Dijangka siap pada tahun 2015. LAMBAK KANAN HC: 9 Bilik Pembedahan Pergigian untuk 1 Pakar, 4 Pegawai, 1 Juruhigin / Juruterapi dan 3 Jururawat Pergigian. Dijangka siap pada tahun 2016 	
96	Menyediakan Buku Panduan Manual Prosedur Kerja (MPK) Jabatan Perkhidmatan Pergigian		✓	<ul style="list-style-type: none"> Dokumen rujukan dan panduan rasmi yang mengandungi maklumat-maklumat menyeluruh mengenai Jabatan ini Bahan rujukan pegawai/kakitangan dalam melaksanakan kerja dengan jelas, teratur dan bersistematis Alat latihan bagi Pegawai / Kakitangan yang baru berkhidmat dengan Jabatan ini. Untuk membantu mempertingkatkan kecekapan, Keberkesanan, Prestasi, Produktiviti dan kualiti pegawai / kakitangan Jabatan ini. 	Bengkel Manual Prosedur Kerja (MPK) dan Tekad Pemedulan Orang Ramai (TPOR) telah diberikan oleh Pegawai-Pegawai daripada Jabatan Perkhidmatan Pengurusan, Jabatan Perdana Menteri pada 11 hingga 13 Februari 2014.
97	Penggunaan Dental System Software dalam semua Klinik-Klinik Pergigian		✓	Untuk membantu Jabatan Pergigian dalam pengurusan dan penyampaian Perkhidmatan Penjagaan Mulut Asasi, Perkhidmatan Pakar, Perkhidmatan Sekolah-Sekolah, Perkhidmatan Makmal Pergigian, Program Latihan (Basic Specialty Training, Dental Hygiene and Therapy Training), Perkhidmatan Promosi Kesihatan Mulut dan Penyelidikan dan Perkembangan.	<ul style="list-style-type: none"> Semua klinik-klinik Pergigian telahpun menggunakan Brunei Darussalam Healthcare Information management System (Bru-HIMS). Walabagaimanapun, modul pergigian / Kesihatan Mulut dalam sistemBruHIMS tidak memenuhi keperluan pengguna di Jabatan Perkhidmatan Pergigian Pada masa ini, penerangan keperluan fungsi telahpun dihadapkan kepada Vendor.
98	Meningkatkan kemahiran / kesedaran kakitangan bahagian III,IV, V dan bergaji hari		✓	Meningkatkan kepakaran dan kemahiran kakitangan secara lebih tersusun dan sistematis	Unit Pengurusan Pentadiran, Bahagian Pentadbiran, Jabatan Perkhidmatan Pergigian akan terus menghantar sekurang-kurangnya 30 kakitangan bahagian III, IV, V dan bergaji hari setiap tahun untuk mengikuti kursus dalam negeri di Institut Perkhidmatan Awam.
99	Bengkel dan Simposium		✓	Meningkatkan pendidikan dan latihan untuk mencapai tenaga kerja yang berkemahiran dan untuk meningkatkan keupayaan fleksibiliti dan kepakaran.	Simposium Penjagaan Mulut Asasi, Bengkel Endodontik, Seminar Pembedahan Mulut, Bengkel Ortodontik, Simposium Pediatric, Bengkel Periodontik, dan Simposium Promosi Kesihatan Mulut masih dalam pelaksanaan.

100	Menyediakan draf Dasar Ubat Kebangsaan Negara Brunei Darussalam	✓		<p>Antara tujuan:</p> <ul style="list-style-type: none"> Untuk menyelaras dan mengumpul dasar yang berkaitan dengan farmasi menjadi satu dokumen bagi memantapkan lagi perancangan, perkembangan dan dijadikan sebagai panduan halal tuju perkembangan sektor farmaseutikal di Negara Brunei Darussalam 	<ul style="list-style-type: none"> Dasar Ubat Kebangsaan ini merupakan rangkakerja bagi penyelaras aktiviti-aktiviti farmaseutikal di Negara Brunei Darussalam agar lebih bersistematis dan digunakan sebagai rujukan peta jalan yang proaktif, inovatif dan dinamik serta responsif ke atas perubahan dan perkembangan senario global dan teknologi yang sentiasa berubah. Dasar Ubat Kebangsaan ini akan mengukuhkan lagi peranan Kementerian Kesihatan dalam melindungi Keselamatan orang awam dengan penggunaan ubat yang berkualiti bagi mencapai kesihatan yang optima dan kesejahteraan masyarakat. Penyediaan Dasar Ubat Kebangsaan Negara Brunei Darussalam telah dilaksanakan dengan bantuan teknikal dari Pertubuhan Kesihatan Sedunia (WHO); Bermula dengan analisa situasi negara dari segi penjagaan kesihatan dan farmaseutikal dan seterusnya penghasilan satu draf Dasar Ubat Kebangsaan. Draf ini telahpun dibincangkan dan diteliti bersama semua pihak yang berkepentingan dalam sesi konsultasi (Stakeholder Consultation) pada oktober 2013. Perbincangan ini adalah amat penting untuk memastikan Dasar Ubat Kembangsaan ini komprehensif dan relevan untuk semua pihak yang berkaitan.
101	Sistem Pendaftaran Produk Ubat secara mandatori selaras dengan Perintah Ubat 2007 dan peraturan-peraturannya	✓		<p>Antara tujuan:</p> <ul style="list-style-type: none"> Memastikan produk ubat yang digunakan di Negara Brunei Darussalam adalah selamat, berkualiti dan berkesan 	Projek Sistem Pendaftaran produk ubat telah dilaksanakan sejak 2006 secara provisional. Setelah peraturan-peraturan dibawah Perintah Ubat diberi kebenaran pada tahun 2010, para syarikat telah di beri kelonggaran selama 2 tahun bagi mematuhi perintah dan peraturan yang berkaitan sebelum pelaksanaan pendaftaran produk ubat secara mandatori pada bulan Julai 2012.
102	Pendaftaran Ahli Farmasi	✓		<p>Objektif:</p> <p>Mengawal selia tatalaku dan etika sebagai ahli farmasi berdaftar di Negara Brunei Darussalam dalam memastikan amalan mereka mengikut kod etika Ahli Farmasi yang ditetapkan dan mendukung profesionalisme farmasi.</p>	Selaras dengan seksyen 3 akta Perintah Pendaftaran Ahli Farmasi 2001, Lembaga Farmasi Negara Brunei Darussalam ditubuhkan. Setelah peraturan pendaftaran ahli farmasi (disiplin), 2010 diberi kebenaran pada 1 september 2010, Jabatan Perkhidmatan Farmasi memulakan persiapan awal bagi pelaksanaan Lembaga Farmasi Brunei Darussalam. Ahli-ahli Lembaga Farmasi telah dilantik pada November 2010 bagi tempoh tiga tahun. Mulai 1 Jun 2013 Perintah Pendaftaran Ahli Farmasi, 2001 dan peraturan berkaitan mula dikuatkuasakan sepenuhnya di mana semua Ahli Farmasi yang mempraktikan farmasi mestilah berdaftar dengan Lembaga Farmasi Negara Brunei Darussalam.

			<p>Objektif: Menambahbaik kepuasan pelanggan (client's satisfaction) dan pengetahuan kesihatan (health literacy) berkaitan dengan farmasi.</p>	<p>Perkhidmatan Pemberian Ubat melalui Bahagian Perkhidmatan Farmasi Hospital dan Komuniti, Jabatan Perkhidmatan Farmasi adalah salah satu perkhidmatan utama yang diberikan kepada orang ramai. Dalam usaha untuk menambahbaik masa menunggu mengambil ubat serta meningkatkan kualiti perkhidmatan telah melaksanakan beberapa inisiatif seperti berikut:-</p> <ul style="list-style-type: none"> • Perkhidmatan Dropbox di Farmasi Pesakit Luar Hospital Ripas <p>Perkhidmatan ini memberi kemudahan kepada pesakit mengambil preskripsi refill di masa yang ditetapkan dan meninggalkan preskripsi di kotak yang disediakan diluar waktu pejabat.</p> <p>Pesakit meninggalkan preskripsi mereka di lokasi yang ditetapkan (kawasan penyambut tetamu di Hospital Ripas dan mereka akan dihubungi bagi tarikh mengambil ubat mereka telah disediakan)</p> <p>Perkhidmatan ini dimulakan pada bulan April 2013.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Menaiktaraf kaunter ekspres bagi preskripsi yang mengandungi 2 jenis ubat, di Farmasi Pesakit Luar, Hospital RIPAS diperkenalkan dengan mengambil kira lebih kurang suku dari jumlah preskripsi yang diproses mengandungi 1 ke 2 item sahaja. Oleh itu, perkhidmatan ini mempercepatkan proses mendispens preskripsi yang mengandungi 1-2 item, ia juga dapat membantu dalam penurunan masa menunggu mengambil ubat di Farmasi ini. Perkhidmatan ini juga telah dilaratkan ke Hospital SSB Kuala Belait. Mula dilaksanakan pada april 2013. Pelaksanaan perkhidmatan ini telah mengurangkan masa menunggu secara keseluruhan di kaunter-kaunter lain. • Melanjutkan waktu operasi dengan memberi perkhidmatan farmasi semasa waktu makan tengahari (lunchtime) di Farmasi Pesakit Luar, Hospital RIPAS <p>Perkhidmatan farmasi lunch time ini memberikan akses dan fleksibiliti kepada orang awam untuk mendapatkan preskripsi ubat mereka semasa waktu makan tengahari (12:15 petang - 1.30 petang). Ini juga akan dapat menangani preskripsi yang tertunggak yang dikendalikan.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pembekalan 2 bulan ubat-ubatan bagi preskripsi kronik <p>Pada dasarnya perkhidmatan farmasi hanya membekalkan ubat-ubatan bagi 1 bulan penggunaan, akan tetapi bagi menangani masa menunggu mengambil ubat serta mengurangkan keramaian pesakit, sebahagian preskripsi kronik yang mempunyai tidak lebih dari 5 jenis ubat dibekalkan ubat-unatan bagi penggunaan 2 bulan. Perkara ini telah mula dilaksanakan pada bulan November 2012.</p> <p>Jabatan Perkhidmatan Farmasi juga mengenalpasti kebanyakkan orang ramai tidak patuh dalam pengambilan ubat-ubatan mereka; yang mana salah satu penyebabnya ialah kekurangan pengetahuan kesihatan berkaitan dengan farmasi, Jabatan Perkhidmatan Farmasi melalui Pharmacy Public Education Committee telah menghasilkan beberapa risalah dan poster serta mengkongsikan maklumat melalui media massa - PPEC Initiatives - Leaflet</p>
103	Meningkatkan Kualiti Perkhidmatan Pelanggan	✓		

				Objektif: <ul style="list-style-type: none"> Meningkatkan tenaga kerja mahir tempatan Memastikan premis farmasi di Negara Brunei Darussalam di tangani oleh ahli profesional yang berkelayakan termasuk teknisyen farmasi 	Jabatan Perkhidmatan Farmasi memainkan peranan penting dalam pemberian perkhidmatan sokongan dalam institusi perubatan di Negara Brunei Darussalam, Perkhidmatan Farmasi diberikan melalui perkhidmatan Farmasi Hospital dan Komuniti terutama sekali dalam pemberian ubat-ubatan bagi rawatan pesakit. Perkhidmatan ini ditangani oleh Tukan Ubat Terlatih yang mana lebih dari 50% tenagakerja dalam bidang ini adalah terdiri dari tenaga orang luar. Dalam usaha untuk memastikan localisation tenagakerja Tukang Ubat, Pihak Jabatan Perkhidmatan Farmasi telah berkerjasama dengan Jabatan Pendidikan Teknikal bagi mengadakan kursus teknisyen farmasi di sekolah vokasional wasan pada bulan Julai 2012
JABATAN PERKHIDMATAN PERUBATAN, HOSPITAL RAJA ISTERI PENGIRAN ANAK SALEHA (RIPAS)					
104	Bekerjasama dengan Jabatan Pendidikan Teknikal, Kementerian Pendidikan dalam melaksanakan kursus, Teknisyen Farmasi, di Sekolah Vokasional Wasan.		✓		
JABATAN PERKHIDMATAN PERUBATAN, HOSPITAL RAJA ISTERI PENGIRAN HAJAH MARIAM (PIHM)					
105	Pembaikan dan Perkembangan Infrastruktur Hospital		✓	Bagi mengembangkan ruang penempatan perkhidmatan-perkhidmatan perubatan / klinikal yang baru dan menambah keselesaan bagi pegawai dan kakitangan perubatan melaksanakan tugas dan keselesaan pesakit yang menjalani rawatan	Projek-projek penaiktarafan bangunan dan premis hospital dijalankan mengikut keperluan semasa.
106	Perkembangan Perkhidmatan (Pembaharuan dan Pengurusan)		✓	Untuk meningkatkan kualiti perkhidmatan perubatan di Negara Brunei Darussalam disamping memberikan perkhidmatan perubatan yang komprehensif, mudah dicapai dan selamat untuk rakyat dan penduduk.	Dilaksanakan melalui inisiatif-inisiatif yang dikenalpasti selaras dengan keperluan dan keutamaan dari masa ke semasa.
JABATAN PERKHIDMATAN PERUBATAN, HOSPITAL SURI SERI BEGAWAN (SSB) KUALA BELAIT.					
107	Perkembangan Perkhidmatan		✓	Untuk meningkatkan kualiti perkhidmatan perubatan di Negara Brunei Darussalam disamping memberikan perkhidmatan perubatan yang komprehensif, mudah dicapai dan selamat untuk rakyat dan penduduk.	Dilaksanakan melalui inisiatif-inisiatif yang dikenalpasti selaras dengan keperluan dan keutamaan dari masa ke semasa.
108	Kewangan / Pengurusan		✓		
109	Infrastruktur		✓		
110	Latihan - Simposium		✓		
JABATAN PERKHIDMATAN PERUBATAN, HOSPITAL PENGIRAN MUDA MAHKOTA PENGIRAN MUDA HAJI AL-MUHTADEE BILLAH (PMMPMHAMB), TUTONG					
111	Perkembangan Perkhidmatan (Pengurusan)		✓	Untuk meningkatkan kualiti perkhidmatan perubatan di Negara Brunei Darussalam disamping memberikan perkhidmatan perubatan yang komprehensif, mudah dicapai dan selamat untuk rakyat dan penduduk.	Dilaksanakan melalui inisiatif-inisiatif yang dikenalpasti selaras dengan keperluan dan keutamaan dari masa ke semasa.
112	Hospital Pengiran Muda Mahkota Pengiran Muda Haji Al-Muhtadee Billah sebagai Teaching Hospital		✓	• Pengiktirafan ini adalah dari Pengiran Anak Puteri Rashidah Sa'datul Bolkiyah Institute of Health Science UBD. • Pengiktirafan ini sudah diperolehi pada bulan Julai 2012	• Kedayahtahanan melalui penggunaan sumber yang optima, inovasi dan kecemerlangan. • Proses dalaman (Internal Proses) • Mempromosikan penyelidikan dan perkembangan (Promote research and development) • Ketumbuhan dan Pembelajaran (Learning & Growth) • Memupuk budaya berorientasikan prestasi (Foster performance oriented culture) • Meningkatkan pengurusan pengetahuan (Enhance knowledge management).

113	Perkhidmatan Stress Test		✓	Kemudahan Stress Test ini adalah bagi mencukupkan lagi perkhidmatan yang menjurus kepada meningkatkan kapabiliti serta kapasiti hospital dan mempelbagaikan kemudahan kepada pesakit dan orang ramai.	Melatih dua (2) orang doktor perubatan dalaman dan seorang Jururawat Klinik Pakar untuk melalui penempatan klinikal dan latihan di Pusat Jantung, Hospital RIPAS.	
114	Perkhidmatan High Dependency Unit		✓	Meningkatnya keperluan bagi memaksimumkan perkhidmatan yang sedia ada. Ini termasuk untuk mengadakan perkhidmatan yang mesti ada (essential services) seperti High Dependency Unit (HDU)	Kemudahan perkhidmatan ini adalah bagi pesakit - pesakit yang memerlukan pemantauan rapi serta rawatan dan penjagaan yang lebih khusus.	
115	Perpustakaan Hospital dan Pusat Sumber (Hospital Library and Resources Centre)		✓	<ul style="list-style-type: none"> • Menedahkan bagi kesemua kakitangan hospital bagi mendapatkan sumber maklumat, membuat kajian dan perbincangan • Sebagai salah satu langkah persediaan untuk menjadi sebuah Teaching Hospital 	<ul style="list-style-type: none"> • Meningkatnya keperluan bagi menjana pegawai dan kakitangan yang lebih proaktif dalam meningkatkan pengetahuan serta kesedaran dalam membuat penyelidikan • Memerlukan sekurangnya dua (2) orang kakitangan bagi bertugas secara tetap mengendali perkhidmatan perpustakaan 	
116	Projek mengubahsuai, menambahbaik dan menaiktaraf wad pengasingan (Wad TB)		✓	Sebagai persediaan bagi menangan wabak pandemik jika pusat pengasingan kebangsaan tidak dapat menampung kemasukan pesakit bagi mendapatkan rawatan intensif dan kritikal serta pemantauan yang khusus.	<ul style="list-style-type: none"> • Penjagaan pesakit yang menghidap penyakit berjangkit lebih teratur mengikut piawaian kawalan infeksi • Persediaan begi menangani wabak 	
117	<p>Kawal selia dan Audit</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prosedur dalam melaksana tugas & tanggung jawab Struktur Organisasi • Keselamatan bangunan dan kakitangan • Pelan tindakan kebakaran dan bencana 		✓	<p>Tujuan projek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mengumpul manual prosedur kerja, polisi, proses dan pelan tindakan • Mengenalpasti kelemahan dalam penyediaan dan pelaksanaan prosedur • Meneliti, memperbaiki dan mengemaskini proses dan manual prosedur kerja • Meneliti, memperbaiki dan mengemaskini deskripsi kerja, tugas dan tanggungjawab. • Menyediakan pelan penggunaan sumber dan logistik 		
118	Cadangan Skim Perkhidmatan Kejururawatan 2010		✓	<ul style="list-style-type: none"> • Perubahan dalam Skim ini adalah menjurus kepada Clinical Career Pathway dan juga mengandungi cadangan khusus bagi :- <ol style="list-style-type: none"> 1) Jururawat berijazah untuk menjawat 2) Jawatan sebagai Jururawat secara Direct Entry • Seperti yang dimaklumkan oleh pihak JPA bahawa dokumen tersebut telah pun dihadapkan kepada pihak jawatankuasa Tangga Gaji (JTG) 	<ul style="list-style-type: none"> • Dokumen asal telahpun dihadapkan kepada Ketua Pengarah Perkhidmatan Awam, Jabatan Perkhidmatan Awam pada 31 Ogos 2011. • Disemak semula selepas perjumpaan dengan pihak JPA pada 21 Mac 2012. • Final Version dokumen skim ini telah pun dihadapkan oleh mantan Setiausaha Tetap pada 15 Mei 2012 	
119	Kursus Sijil Pembantu Jururawat (Kejururawatan Am) Kohort 01 / sesi 2011 - 2013			✓	<ul style="list-style-type: none"> • Kursus bermula pada 3 Januari 2011 • Kursus telah pun tamat pada 6 Januari 2013 <p>Jumlah pelatih (19 orang)</p> <ul style="list-style-type: none"> - 11 orang pembantu dialisis - 8 orang pembantu jururawat pelatih 	
120	<p>Pembangunan Kapasiti</p> <ul style="list-style-type: none"> • Melalui Kolaborasi dengan pihak Institute Education (ITE), Singapore • Kursus-kursus latihan jangka pendek di luar negara 			✓	Mengadakan pertukaran program penempatan klinik diantara Negara Brunei Darussalam dengan ITE, Singapura, bagi pelatih-pelatih kursus sijil Pembantu Jururawat.	Keramaian rombongan seramai 28 orang yang terdiri daripada 6 orang Pegawai & Kakitangan HRIPAS dan Tenaga Pegajar UPLK bersama 19 orang Pembantu Jururawat Pelatih

121	Bangunan Unit Pendidikan Lanjutan Kejururawatan			✓	<p>Unit-unit di bawah kawalan Jabatan Perkhidmatan Kejururawatan yang ditempatkan di bangunan tersebut ialah:-</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Unit Pendidikan Lanjutan Kejururawatan (UPLK) 2) Unit Pemantauan dan kawalan kualiti kejururawatan (UPKKK) 3) Unit perawatan Pesakit di Rumah (UPPDP) 4) Pejabat lembaga Jururawat bagi Brunei (PLJB) <p>Waran Jabatn-Jabatan Elekrtik bilangan [01]WJ[12-13] berjumlah \$49,200.00 telahpun diterima pada 30 Oktober 2012 bagi pemakaian elektrik keseluruhan bangunan Unit Pendidikan Lanjutan Kejururawatan.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Telah beroperasi pada 5 Mei 2012 • Bangunan terletak di alamat Simpang 22, Jalan Datu Ratna, Kampung Kiarong.
-----	---	--	--	---	--	--